

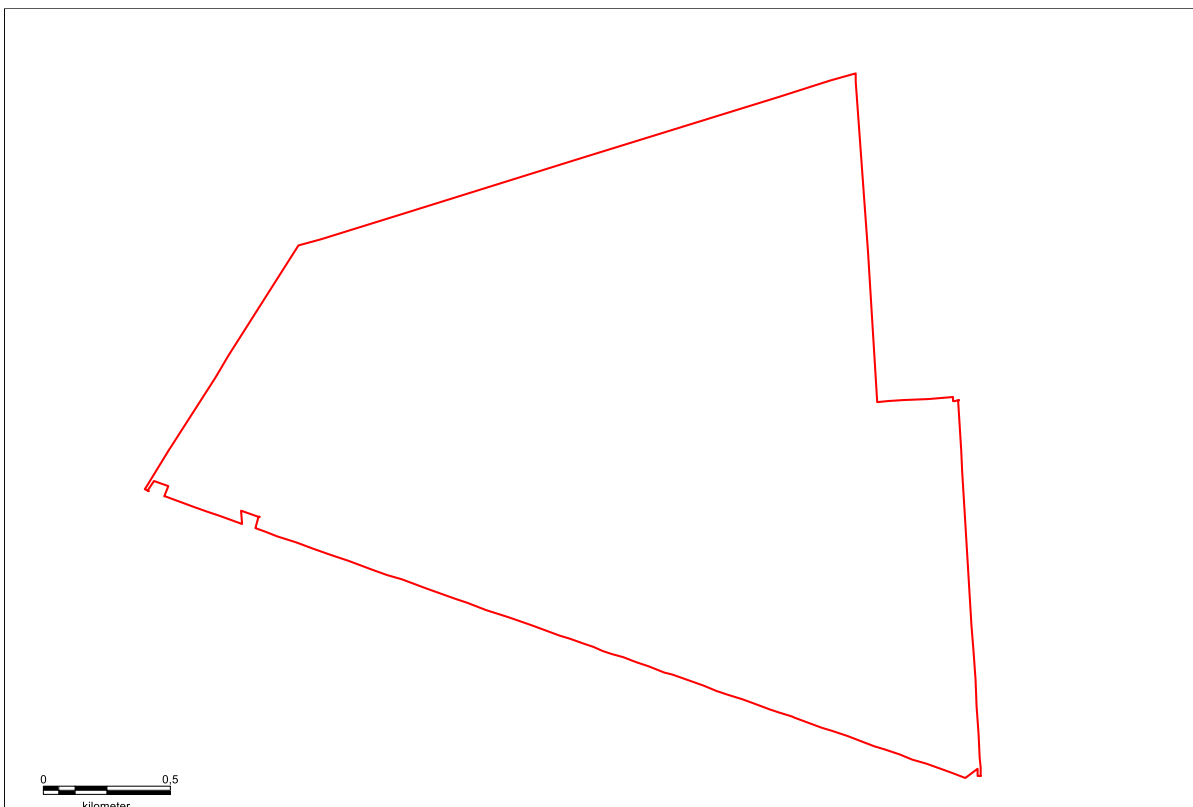

Naturmål for Ørnefenerne i Store Vildmose

Dato for udarbejdelse: 6/5 2021

Lokalitet

Ørnefener, ca 512 ha. Beliggende i Store Vildmose, Vendsyssel.

Afgrænsningen af Ørnefenerne (rød streg). Baggrundskort luftfoto 2020 sommer.

Formålet med naturforvaltningen på arealet

Formålet med driften af arealet har længe været at drive det som et græsningslandskab, bla jf fredningsbestemmelserne. Siden Naturstyrelsens overtagelse af arealet har det været hensigten at øge naturindholdet, bla endeligt ophør med brug af gødskning, samt at holde arealerne træfrie for bedste at sikre fremtidige muligheder for genopretning af, især, højmose.

Ved et naturgenopretnings- og klimaprojekt på statens arealer i Ørnefener forventes det at grundvandstanden vil stige i området. Dette sætter nye krav til den fremtidige naturpleje.

Det forventes at der fortsat vil være afgræsning af arealerne i det omfang det er muligt i forhold til områdets landskabelige mosaikstruktur i forhold til våde og tørre partier. I praksis kan dette betyde større hegn for at inddrage tørre partier, frahegninger af meget våde partier samt dybe grøfter, etablering af overgange over grøfter, samt evt etablering af opgange fra dybe grøfter både for vildt og husdyr.

Græsningstrykket og udbindingstidspunkt vil vurderes nøje i forhold til den ændrede hydrologi og arealets bæreevne. Det forventes at arealerne stadig vil skulle afgræsses ved bortforpagtninger samt evt. i kombination med Naturstyrelsens egen besætning af Galloway. Typen af dyreracer vil genovervejes og mere robuste kvæg og heste vil sandsynligvis være at foretrække.

Det er nødvendigt med en forsøgsvis tilgang til ændringerne især mht graden og metoden til reduktion af grøfternes afvandingseffekt og opretholdelse af fortsat afgræsning.

Målet med en stigende vandstand er dels at øge naturværdierne på arealet, især næringsfattige mose typer hvis muligt., dels at øge grundvandsstandene i et større område i omgivelserne til fordel for højmose og andre mosetyper, herunder skovbevoksede.

Tilstand

Den botaniske tilstand af arealerne er dårlig, præget af tidligere tiders omlægning og gødskning. Fuglefaunaen er dog middel god for lysåbne engarealer, græsningen har givet positiv betydning for fuglelivet.

Særlige forhold

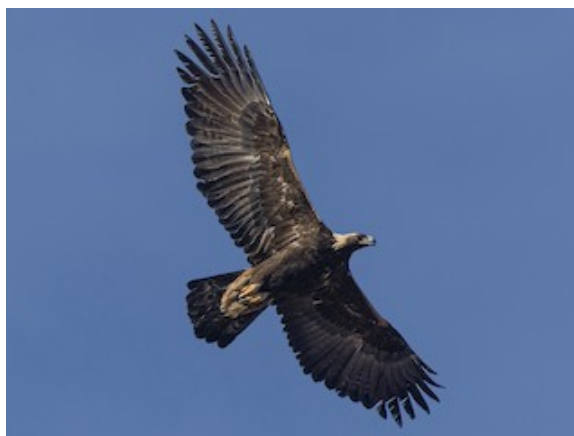
Fortidsminder: Fenne 54 rummer 30 meter lang jernaldervej fra perioden år 200-400. Boplads fra år 100 f.v.t. – 200 e.v.t.

De læhegn, der for en umiddelbar naturmæssig vurdering burde fjernes rummer ynglende fugle der er truede bla Kongeørn og disse modstridende interesser skal afvejes løbende.

Fokusarter og/eller struktur

Kongeørn (CR)

Status. Ynglende siden 2016, dog aktuel en enlig han.

Ynglende vadefugle og andre åbenlands fugle: Agerhøne, Vibe, Storspove og Sanglærke alle sårbare på rødliste 2019 (VU).

Tørvemos. Forsøg på at få genvækst af tørvemosser *Sphagnum* spp. hvor muligt.

Beskyttelse, arealudpegning og registreringer

Lokalitet	Naturværdi	International beskyttelse	National beskyttelse (NBL §3, fortidsminder mm.)	Fredning og/eller reservat
Ørnefenerne, Store Vildmose	Lokal bioscore: Op til 6, meget er 5	Natura 2000: Nr. 12, består af Habitatområde nr. 12. Ingen naturtyper i udpegningsgrundlaget er tilstede.	Fersk eng (§ 3) Fortidsminder : boplads og vejanlæg.	Fredningen: Store Vildmose (2000). Intet reservat.
	HNV: Op til 6, men mest under.	Bilag IV: Spidssnudet Frø (NT) Odder (VU)		

Driftshistorie

Kort ca 1870: Uberørt højmose, dog lidt grøftning i NV-hjørnet.

Kort ca 1920: Udgrøftet fennestruktur ses. Ørnefennevej/Taffelgårdsvej anlagt, men ikke Lille Ørnefennevej. Stadig mose-signatur

1927: Udlagt til græsfenner.

Luftfoto 1954: Spor af aktuel jordbehandling. Krakelering af tørv pga udtørring ses, især i randen.

Enkelte fenner med bar jord. Ingen læhegn. Lille Ørnefennevej anlagt. Remisse i syd plantet.

Luftfoto 1960-64: Alle fenner græsklædte. Flere sprækker i tørvefladen pga udtørring.

Luftfoto 1979: Læhegn tydelige, så med nogle år på bagen. Ca 1/2 omlagte.

Luftfoto 1981: mange omlagte.

Luftfoto 1992: Alle i græs.

Forvaltningstiltag

Lokalitet	Græsnings-tryk SK/ha	Dyre-racer	Tilskudsfordring ja/nej - lokalitet	Tidspunkt for indsats ved udbinding brug: sommer, vinter, helårsgræsning	Andre indsatser brand, rydning, slæt, vandstandsforhold
Ørnefener	Lavt, omkring 0,5 sk/ha	Kvæg og heste	nej	Overvejende sommer	Vandstand hæves. Supplerende slæt foretages.

Artslister - indikator for naturtilstand

Disse plantearter, som indikerer god naturtilstand på lysåbne naturtyper, er fundet på arealet (arter med score mellem 4 og 7). Derudover findes følgende invasive og/eller problemarter (score -1).

Se appendiks 1 i Fredshavn et al (2012). Naturstyrelsens registreringsprojekt 2011-13.

<https://mst.dk/media/114434/tekniskanvisningtilfeltregistrering.pdf> og

Fredshavn, J.R. & Ejrnæs, R. (2007). Beregning af naturtilstand.

https://www.dmu.dk/Pub/FR599_2udgave.pdf

Plantearter med score fra 4-7	Score
Læge-Ærenpris	4
Muse-Vikke	4
Kær-Snerre	4

Arter med negativ score	Score
Rynket Rose	-1

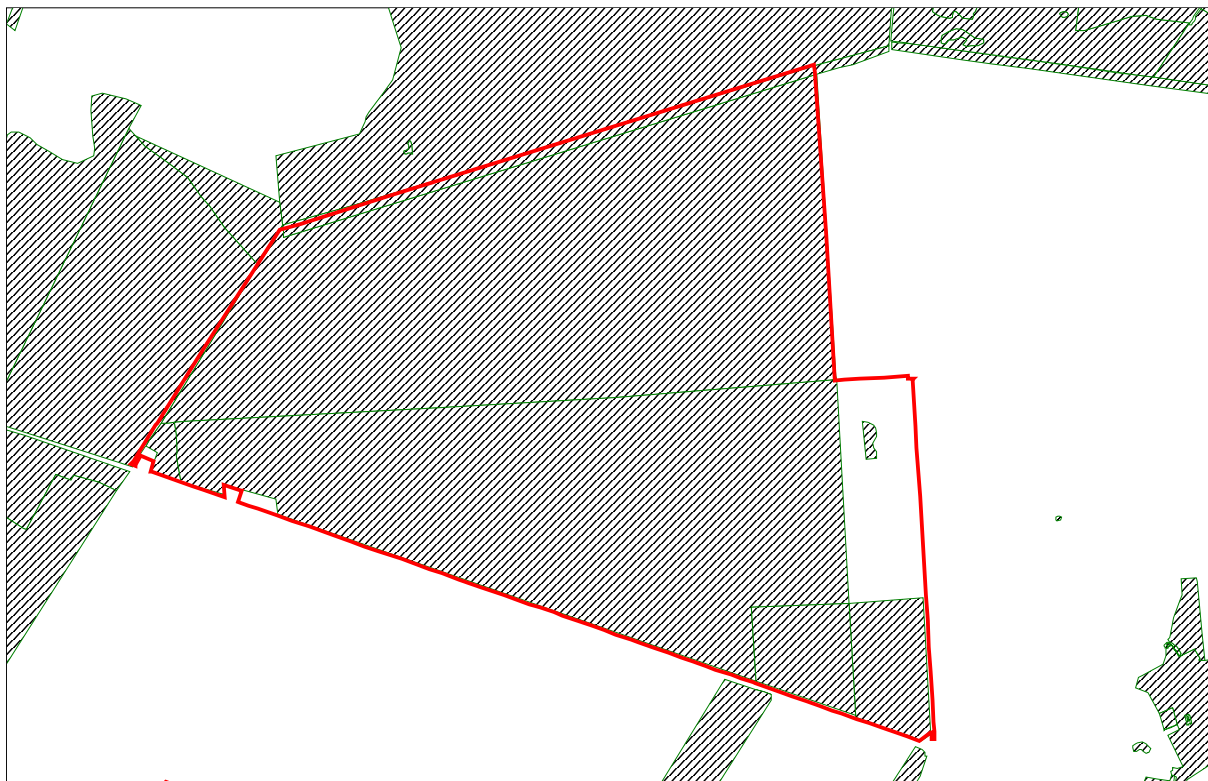
Disse udvalgte fuglearter yngler, yngler måske eller fouragere på arealerne fra yngleområder i nærheden. Data er primært fra www.dofbasen.dk

Fugleart	Antal par	Bemærkninger
Rødlistestatus (2019) CR: kritisk truet, EN: Truet, VU: sårbar, NT: næsten truet.		
Agerhøne (VU)	få	
Blåhals	1	Nyligt indvandret her til.
Bynkefugl	4 - 11	
Gulspurv (VU)	Mindst 1	
Kongeørn (CR)	1	Etableret 2015-2016, første unge 2016, ikke succes de senere år.
Mosehornugle (EN)	?	Vinter – og trækgæst (op til 5), mulig fouragerende fra nærliggende ynglelokaliteter.
Rødrygget Tornskade	1 - 3	
Rørhøg	?	Fouragere fra nærliggende redeområde
Rørspurv (NT)	Mindst 1	
Sanglærke (NT)	Mindst 10	
Skovhornugle	?	Set vinter. Mulig ynglende, sandsynlig fouragerende fra nærliggende lokaliteter.
Storspove (VU)	1 - 2	
Stær (VU)	Mindst 1	
Vagtel (NT)	0 - 1	Unger set (årstal?)
Vibe (VU)	Mindst 4	

Evaluering (Løbende besigtigelse og vurdering hvert ca 5 år)

Emne	Opnåelse	Beskrivelse
Er beskrevne indsatser gennemført?	<i>Ja/nej/delvis</i>	
Er beskrevne målsætninger opnået?	<i>Ja/nej/delvis</i>	
Er der nye trusler eller problematikker identificeret?	<i>Ja/nej</i>	<i>Beskriv</i>
HNV eller bioscore stabil eller forbedret?	<i>Ja/nej</i>	
Hvis Natura 2000, er naturtilstanden jfr. NOVANA afrapporteringen forbedret?	<i>Hvis relevant</i>	
Skal arealets målsætning eller virkemidler revideres?	<i>Ja/nej</i>	
Er nye sjældne eller beskyttede arter registreret på arealet?	<i>Ja/nej</i>	<i>Hvis ja hvilke</i>
I hvilket omfang er indikatorer for god naturtilstand tilstede?	<i>Eksempelvis bar jord, tuer, mos, krat, naturlig hydrologi mv.</i>	
Er forvaltningstiltag beskrevet i naturmål revideret efter udbudsrunderen?	<i>Ja/nej</i>	
Udbreddelsen af arealer der er for våde til afgræsning.	Kort	

Kort

Beskyttet nature efter naturbeskyttelseslovens § 3. Fersk eng.